

Meditatief moment door Herman Stapelkamp, 6 oktober 2020

Welkom

Welkom aan allen die hier aanwezig zijn om dit meditatieve moment te delen met elkaar. En ook welkom aan allen die met behulp van audio-apparatuur meeluisteren met ons en zo deelhebben aan dit meditatieve moment in de Bosbeskapel. Jezus zegt in Matteüs 18 vers 19: 'Want waar twee of drie mensen in mijn naam samen zijn, ben ik in hun midden.' Moge de Heer ook nu weer bij ons zijn.

Aansteken van de kaars

Steken wij nu de Paaskaars aan als teken van de verrezen Christus.

Muziek

Lied 400, oude Liedboek voor de kerken, vers 1 en 12

Op zondag 4 oktober j.l. vierden roomskatholieken (maar ook steeds meer protestanten) de naamdag van Franciscus van Assisi, die leefde in Italië van 1181/2-1226. En niet voor niets is deze dag ook werelddierendag geworden. Franciscus heeft gedurende zijn leven speciale aandacht gevraagd voor de schepping Gods. Dieren vervulden daarin een bijzondere plaats. Dat is mooi verwoord in lied 400 *Cantico delle creature*, oftewel loflied op de schepselen.ⁱ Helaas is dit lied verdwenen uit het nieuwe *Liedboek*. Hieronder het eerste en laatste couplet:

(gezongen door klein koor Bosbeskapel)

Almachtige, verheven Heer, halleluja,

aan U behoort de lof en eer, halleluja.

Wie kan U loven als Gij zijt, halleluja,

Wij zegenen uw heerlijkheid, halleluja.

Halleluja, halleluja, halleluja.

Geloofd, gezegend zijt Gij Heer, halleluja,

Wij brengen U de lof en eer, halleluja.

Wij willen nederig en klein, halleluja,

De dienaars van uw grootheid zijn, halleluja.

Halleluja, halleluja, halleluja.

Lezing: Efeziërs 4: vers 11

'En hij is het die apostelen heeft aangesteld, en profeten, evangelieverkondigers, herders en leraren, om de heiligen toe te rusten voor het werk in zijn dienst. Zo wordt het lichaam van Christus opgebouwd, totdat wij allen samen door ons geloof en door onze kennis van de Zoon van God een eenheid vormen, de eenheid van de volmaakte mens, van de tot volle wasdom gekomen volheid van Christus.'

Overdenking

Als overtuigde protestant heb ik altijd wat moeite gehad met de heiligen in de roomskatholieke kerk. Anderzijds was ik ook wel eens jaloers op die enorme ‘santenkraam’. Wat een rijkdom aan boeiende en inspirerende mensen! Maar: wie of wat is eigenlijk heilig? En wat zou je moeten doen om heilig te worden!?

Het woord heilig komt op diverse plekken en in verschillende betekenissen voor in de Bijbel. Om te beginnen in het evangelie van Marcus, hoofdstuk 1 vers 24, waar sprake is van een bezetene die een kort en heftig ‘gesprek’ met Jezus voert. ‘Ik weet wel wie je bent, de heilige van God’, schreeuwt de man die bezeten was door een onreine geest het uit. Jezus spreekt de onreine geest rechtstreeks aan en sommeert hem de bezetene te verlaten, wat ook gebeurt, onder luid geschreeuw en stuiptrekkingen.

Maar er komen nog meer heiligen voor in de Bijbel. Bedoeld zijn in de tweede plaats de profeten en apostelen. En ook, op de derde plaats, ‘gewone’ gelovigen. Die worden ook tot de heiligen gerekend. De apostel Paulus noemt op meerdere plekken in het Nieuwe Testament de ‘..geliefden van God, geroepen om zijn heiligen te zijn’ (Romeinen 1 vers 7). Kortom: alle gelovigen in God zijn heiligen; er is sprake van de gemeenschap der heiligen.

Echter: de RK-kerk kent nóg veel meer categorieën heiligen dan genoemde drie. In het beroemde boek van Thomas a Kempis (1379/80-1471), *De navolging van Christus*, worden specifiek nog de woestijnvaders -kluizenaars uit de eerste eeuwen na Christus die zich terug trokken in de eenzaamheid van de woestijn om zich geheel en al aan God te kunnen wijden- genoemd als heiligen. En verder nog de evangelisten, martelaren, maagden (vrouwen die om religieuze redenen ongehuwd wilden blijven) en belijders (geloofsgetuigen).

Voor mij was het een *eye-opener* dat de Reformatie, na de Dordtse Synode van 1619, niet officieel heeft gebroken met de heiligentraditie. Hadden we niet in 1566 een heuse beeldenstorm beleefd...!? Echter, curieus genoeg: heiligen komen thans steeds vaker voor in protestantse huiskamers; met beeldjes, iconen, prenten enz. Maar er zijn wel duidelijke verschillen in visie op heiligen. Protestanten geloven niet in bovenmenselijke geloofsprestaties van mensen. Geen wonderen dus. Zij vinden daarentegen dat alle mensen zondig zijn en tekortkomingen hebben. Zo bijvoorbeeld ook ‘Sint’-Franciscus of Augustinus. En protestanten geloven evenmin in voorbeden van mensen bij heiligen als moeder Maria of een apostel. Er is maar één weg naar God of Jezus en dat is de rechtstreekse.

Wat hebben protestanten dan wel met heiligheid, met heiligenverering? Wel, er zijn onder ons bijzondere mensen; mensen die een speciale relatie met God hebben. Mensen die volledig vertrouwen op Gods leiding en Gods genade in hun leven. Hun dienstbare, eenvoudige en oprechte levenswijze en levenswandel kunnen andere mensen tot geloven in Gods koninkrijk inspireren. De beste opvoeding ligt in het goede voorbeeld geven, zei mijn wijze grootvader altijd tegen zijn kinderen. Zo kunnen dus ook protestantse gelovigen een voorbeeld nemen aan deze bijzondere, charismatische mensen als Dietrich Bonhoeffer of paus Franciscus. Deze mensen zijn volgens de protestantse traditie niet heilig maar geheiligd. Namelijk door God zelf.

Muziek

Lied 727, verzen 1, 2 en 10 (Voor alle heiligen in de heerlijkheid)

Uitvoering sept. 2017 St-Janskerk in Gouda: <https://www.youtube.com/watch?v=UC1XrHVSnBI>

Voor alle heil'gen in de heerlijkheid
die U beleden in hun aardse strijd,
zij uw naam lof, o Jezus, te allen tijd

Halleluja, halleluja!

Gij waart hun rots, hun burg en al hun macht
Gij, Heer, hun loods en licht in storm en nacht;
Gij hebt uw pelgrims veilig thuis gebracht.
Halleluja, halleluja!

Van alle einders, van de verste kust
zullen zij vinden vrede, feest en rust,
U lovend, Vader, Zoon, heilige Geest
Halleluja, halleluja!

Gebed (Inge Lievaart, 1917-2012)

GEBED VAN DE GEMEENTE

Geest van de verhoogde Christus,
die de hele schepping draagt
en wil wonen in ons midden,
diepste adem van ons bidden,
hoor hoe uw gemeente vraagt:
leer ons zelf wat U behaagt.

Geest van breken en van delen
die het liefdevuur ontsteekt,
die de mensen weer komt helen,
weer tot eenheid scheidt de velen,
hoor hoe uw gemeente smeekt:
geef dat geen van ons ontbreekt.

Muziek

Tot slot een mooi stuk seculiere muziek met bepaald religieuze strekking, dat als danklied kan fungeren. Het is het *'Onze Vader'* in de (Engelse) versie van Bob Dylan. Maar je kunt het ook als een eigenzinnige versie van Dylan op het loflied op de schepselen van Franciscus beschouwen. Tekst en muziek zijn van Bob Dylan (gedateerd oktober 1970, precies 50 jaar geleden!):

<https://www.youtube.com/watch?v=39uLq2yX4ik>.

FATHER OF NIGHT

Father of night, Father of day
Father, who taketh the darkness away
Father, who teacheth the bird to fly
Builder of rainbows up in the sky
Father of loneliness and pain
Father of love and Father of rain

Father of day, Father of night
Father of black, Father of white

Father, who build the mountain so high
Who shapeth the cloud up in the sky
Father of time, Father of dreams
Father, who turneth the rivers and streams

Father of grain, Father of wheat
Father of cold and Father of heat
Father of air and Father of trees
Who dwells in our hearts and our memories
Father of minutes, Father of days
Father of whom we most solemnly praise

ⁱ Ook te beluisteren is de vrij vertaalde en op muziek gezette versie van Angelo Branduardi. Externe link: [Beluister/bekijk](#)